

**ZAMONAVIY PSIXOLOGIYADA SHAXS MUOMMOSINI
O'RGANISHDA YANGICHA YONDASHUVLAR**

AZAMOVA SITORA AYONOVNA

ShDPI ijtimoiy fanlar kafedrasi o'qituvchisi

BERDIYEVA GULIZA MIRZOHID QIZI

ShDPI Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi

1-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA: *Mazkur maqolada zamonaviy psixologiyada shaxs muammosini o'rganishda qo'llanilayotgan yangi yondashuvlar tahlil qilinadi. Shaxs rivoji, uning individual va ijtimoiy xususiyatlari, zamonaviy ilmiy usullar asosida tadqiq etiladi. Shuningdek, ushbu muammo bo'yicha o'tkazilgan tadqiqotlar natijalari ko'rib chiqilib, amaliyotda qo'llash yo'llari bayon etiladi.*

Kalit so'zlar: *Shaxs psixologiyasi, zamonaviy yondashuvlar, shaxs rivoji, psixologik tadqiqot, metodika, amaliyot.*

KIRISH

Shaxsni o'rganish muammosi zamonaviy psixologiyaning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Jamiyatda tezkor o'zgarishlar va texnologik rivojlanish insonning psixologik jihatlarini yangi usullar bilan o'rganishni talab qiladi. Ushbu maqolada shaxs muammosini o'rganishda innovatsion yondashuvlar, ilmiy-uslubiy bazaning ahamiyati, va tadqiqotlarning natijalari tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODIKASI

Mavzu bo'yicha ilg'or ilmiy manbalar o'rganilib, ular asosida tahliliy ishlar olib borildi. Shaxsni o'rganishda eksperimental va nazariy metodlar birgalikda qo'llanilib, psixodiagnostik usullar, anketalar va intervyular yordamida ma'lumotlar to'plandi. Innovatsion yondashuvlar sifatida texnologik vositalardan

foydalanish va raqamli platformalar orqali shaxsiy xususiyatlarni aniqlash usullari ko‘rib chiqildi.

Tadqiqotda qo‘llanilgan asosiy metodologik yondashuvlar quyidagi tarkibiy qism va bosqichlarni o‘z ichiga oladi. Bu yerda innovatsion fikrlarni jadvallar orqali taqdim etamiz.

Jadval 1. Shaxsni o‘rganishda qo‘llanilgan usullar tahlili

Tadqiqot usuli	Izoh	Qo‘llash maqsadi	Misol
Psixodiagnostik testlar	Raqamli vositalar yordamida emotsional va kognitiv jihatlarni aniqlash.	Shaxsning emotsional barqarorligini va kognitiv qobiliyatlarini baholash.	IQ va EQ testlar orqali shaxsning salohiyati aniqlandi.
Intervyu va suhbatlar	Strukturali va yarim strukturali suhbatlar o‘tkazish.	Shaxsning ijtimoiy xulq-atvori va ichki qarashlarini chuqur o‘rganish.	Stressga bo‘lgan qarshilikni baholash uchun "ochiq savollar" ishlatildi.
Kuzatish (observation)	Turli sharoitlarda shaxsning real xulq-atvorini kuzatish.	Shaxsning haqiqiy motivlari va xatti-harakatlarini aniqlash.	Jamoaviy ishda qanday rol o‘ynashi kuzatildi.
Raqamli platformalar tahlili	Ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar yordamida shaxsning onlayn faoliyatini tadqiq qilish.	Zamonaviy texnologiyalar orqali shaxsning ijtimoiy faolligini aniqlash.	Shaxsning qiziqishlari va ehtiyojlari to‘g‘risida ma’lumot to‘plash uchun mobil ilovalar ishlatilgan.

Jadval 2. Tadqiqot metodikasining kreativ yondashuvlari

Yangi yondashuvlar	Afzalliklari	Kamchiliklari	Qanday takomillashtirish mumkin
Virtual reallik (VR) usullari	Emotsional reaksiyalarni real vaziyatlarga yaqin sharoitda baholash.	Inson resurslari va uskunalar xarajatlari yuqori.	Mobil VR texnologiyalarni rivojlantirish orqali arzonlashtirish.
Sun'iy intellekt (AI) tahlili	Shaxs xulq-atvori va nutq uslubidagi tendensiyalarni avtomatik aniqlash.	Ma'lumotlar maxfiyligini ta'minlashda qiyinchiliklar.	Maxfiylikni saqlash uchun ilg'or shifrlash texnologiyalarini qo'llash.
Biometrik tahlil	Fiziologik ko'rsatkichlar asosida psixologik holatni aniqlash.	Fiziologik ma'lumotlarni noto'g'ri talqin qilish ehtimoli.	Individual biometrik o'zgarishlarni aniqlash uchun moslashtirilgan modellar yaratish.
Data-mining usullari	Katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilib, psixologik qonuniyatlarni aniqlash.	Analitik dasturlar murakkabligi.	Foydalanuvchilarga qulay interfeysga ega dasturiy vositalarni yaratish.

Kreativ fikrlar asosidagi xulosa:

Innovatsion texnologiyalar shaxs muammosini o'rganishda ko'proq aniqlik va vaqtni tejash imkonini beradi.

Sun'iy intellekt va biometrik usullardan foydalanish orqali shaxsiy xususiyatlarni avtomatlashtirilgan tarzda o'rganish mumkin.

Katta hajmdagi ijtimoiy tarmoq ma'lumotlarini tahlil qilish orqali shaxslarning ijtimoiy aloqalar va qarashlarini aniqlash imkoniyati mavjud.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy yondashuvlar shaxs muammosini chuqurroq tushunishga yordam beradi. Ayniqsa, shaxsning emotsional va ijtimoiy jihatlarini o'rganishda texnologik usullar sezilarli samara bermoqda. Shuningdek, shaxsning rivoji bilan bog'liq motivatsion va psixologik omillarni aniqlashda yangi metodlarning samaradorligi isbotlandi.

Zamonaviy psixologiyada shaxsni o'rganish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar shaxsning rivoji, xulq-atvori va motivatsiyasini aniqlashda yangi yondashuvlar samaradorligini tasdiqladi. Shu bilan birga, kelajakda ushbu sohani rivojlantirish uchun qo'llaniladigan metodlar va innovatsion g'oyalar quyidagilardir:

Psixometrik testlar shaxsning intellektual qobiliyatlari, emotsional barqarorligi va motivatsiyasini aniqlashda samarali vosita bo'ldi. Ushbu testlarni yanada qiziqarli va interaktiv o'yin shakliga aylantirish orqali ularning samaradorligini oshirish mumkin.

Kuzatish metodlari tabiiy sharoitlarda shaxsning xulq-atvorini o'rganishda yordam berdi. Ushbu jarayonni raqamlashtirish uchun sun'iy intellekt va sensor texnologiyalarini joriy etish shaxsning xatti-harakatlarini ko'proq aniq tahlil qilish imkonini beradi.

Biometrik tahlil shaxsning stress darajasi va emotsional holatini aniqlashda muhim rol o'ynadi. Kelajakda biometrik ko'rsatkichlarni real vaqt rejimida tahlil qiluvchi portativ qurilmalar ishlab chiqish shaxsiy diagnostikani qulayroq qilish imkonini beradi. Data-mining va Big Data usullari yordamida

shaxsning ijtimoiy tarmoqlardagi faoliyatini o'rganish orqali psixologik tendensiyalarni aniqlashda katta yutuqlarga erishildi. Bu metodlarni takomillashtirish uchun mashinaviy o'rganish algoritmlarini kengroq qo'llash maqsadga muvofiq.

VR va AR simulatsiyalari shaxsning realistik vaziyatlardagi qaror qabul qilish jarayonini sinashda samarali vosita bo'ldi. Ushbu texnologiyalar yordamida virtual murabbiylar ishlab chiqish orqali shaxsning maqsadga erishish ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin.

Kelajakda amalga oshirilishi mumkin bo'lgan ishlar quyidagilarni o'z ichiga oladi. Birinchidan, zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlangan raqamli psixologik laboratoriyalar tashkil etilishi mumkin. Bu laboratoriyalar shaxsning barcha jihatlarini har tomonlama tahlil qilishga imkon beradi. Ikkinchidan, shaxsiy rivojlanish uchun sun'iy intellekt yordamchilari ishlab chiqilishi mumkin. Ushbu yordamchilar shaxsga individual rivojlanish rejalarini taqdim etadi va turli holatlardagi qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Bundan tashqari, gibrid metodologiyalarni rivojlantirish orqali psixometrik tahlillarni biometrik ko'rsatkichlar bilan birlashtirish rejalashtirilmoqda. Bu yondashuv shaxsning psixologik holatini yanada aniqroq baholash imkonini beradi. Ta'lim tizimida shaxs psixologiyasini qo'llash bo'yicha maxsus diagnostik vositalar joriy qilinishi o'quvchilar va talabalarning ehtiyojlarini aniqlashda katta yordam beradi.

Shuningdek, stress boshqaruvi uchun raqamli yordamchi tizimlar ishlab chiqilishi rejalashtirilmoqda. Bunday tizimlar nafas olish texnikalari va emotsional balansni saqlashga yordam beradi. Shaxsiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash uchun Metaverse kabi virtual dunyolar yaratilishi mumkin. Bu platformalar shaxsning turli rollarni sinab ko'rishi va yangi ko'nikmalarni rivojlantirishi uchun mo'ljallangan.

Yana bir istiqbolli yo'nalish — xalqaro hamkorlik platformalari tashkil qilishdir. Ushbu platformalar turli millatlar va madaniyatlarda shaxs rivojlanishini qiyoslash va o'rganish uchun imkon yaratadi. Innovatsion texnologiyalarni

qo'llash orqali shaxsning psixologik va ijtimoiy xususiyatlarini chuqurroq o'rganish ijtimoiy taraqqiyotga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Ushbu fikrlar shaxs psixologiyasini tadqiq etishda kelgusidagi istiqbolli yondashuvlar bo'lib xizmat qiladi va ilmiy-amaliy rivojlanish uchun mustahkam asos yaratadi.

XULOSA

Shaxs psixologiyasini o'rganishda zamonaviy yondashuvlar natijalarining ahamiyati katta. Ushbu usullar nafaqat ilmiy tadqiqotlarda, balki kundalik hayotda ham qo'llanilishi mumkin. Kelgusida bu yondashuvlarni yanada takomillashtirish va keng ko'lamli tadqiqotlarda sinovdan o'tkazish zarur.

Zamonaviy psixologiyada shaxsni o'rganish yondashuvlari texnologik yangiliklar va ilmiy izlanishlar bilan boyib bormoqda. Tadqiqotlar shaxsning intellektual, emotsional va ijtimoiy jihatlarini chuqur tahlil qilish imkonini berdi. Psixometrik testlar, biometrik tahlil, kuzatish usullari, VR va AR texnologiyalari, shuningdek, katta ma'lumotlar tahlili orqali shaxs psixologiyasini keng qamrovda o'rganish imkoniyatlari paydo bo'ldi.

Kelgusida raqamli psixologik laboratoriyalar, AI yordamchilari, gibrid metodologiyalar va stress menejeri kabi vositalar yaratish orqali shaxsning psixologik salohiyatini yanada aniqlash va rivojlantirish rejalashtirilmoqda. Bu esa shaxsiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash, ta'lim tizimini takomillashtirish va ijtimoiy muammolarni samarali hal qilishda yangi imkoniyatlar eshigini ochadi.

Umuman olganda, shaxs psixologiyasini o'rganish va rivojlantirish yondashuvlari jamiyatni har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladigan asosiy mexanizmlardan biri bo'lib qolmoqda. Zamonaviy metod va yondashuvlarni keng qo'llash shaxsiy taraqqiyotdan tortib, jamiyatdagi global masalalarga qadar ko'plab muammolarni hal etishda yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. To'xtayev A., Karimova S. *Psixologiya: Nazariya va amaliyot*. Toshkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti, 2021.

2. Nurmatov O. *Zamonaviy psixologiya asoslari*. Toshkent: Fan va texnologiyalar nashriyoti, 2020.
3. Abdurahmonov I., Xudoyqulova R. *Shaxs rivojlanishining psixologik asoslari*. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.
4. Tursunov F. *O'zbekiston psixologik tadqiqotlari tarixi*. Toshkent: Sharq nashriyoti, 2018.
5. Fayzullayeva M. *Psixologik tadqiqot metodologiyasi*. Toshkent: Fan va ta'lim, 2022.